

Янка і Марыська кожны год з нецярпеннем чакаюць самае светлае і ўрачыстае свята Вялікдзень. Дзеці разам з мамай і татам прыязджаюць да бабулі і дзядулі ў вёску.

У гэты раз Вялікдзень прыпаў на вясновыя канікулы, і дзеці прыехалі заранёў. Бабуля ж абяцала, што яны будуць разам пячы кулічы ў печы, красіць яйкі і пойдучь асвячаць іх у храм.

– Будзем табе памагаць рыхтавацца да свята! – з парога заявіла Марыська.

– Чакала, чакала памочнікаў! – узрадавалася бабуля і абняла ўнукаў.

Дзеці хуценька пераапануліся і пабеглі на двор. Дзед прыбіраў каля хаты – выносіў і выкідваў непатрэбныя рэчы, а ўнукі ўзяліся падмятаць падворак – першы раз пасля доўгай зімы. Янка саграбаў леташняе пачарнелае лісце, а Марыська старанна падмятала. Хутка вакол хаты была чысціня, пахла свежасцю і пупышкамі, якія толькі-толькі паказаліся на кустах парэчкі, а вярба, што расла каля плоту, была ўжо ўся аблеплена пушыстымі жоўтымі “коцікамі”. Нібы вялікодны букет, яна красавалася на ўсю вуліцу і чакала свята.

– Глядзі, Янка, вярба наша – прыгажуня! Напэўна, таму што Вербніца была тыдзень назад? – усклікнула Марыська.

– Ага, дык яна і пастаралася распусціць “коцікі” да свайго свята, – зірнуў на дрэва хлопчык.

– Гэта не яе свята, а хрысціянскае. Яна толькі сімвал, – запырэчыла сястрычка.

– Падумаеш, не так сказаў. Ды ведаю я гэта, – пакрыўдзіўся хлопчык, – лепш патлумач, чаму на Вербніцу асвячаюць вярбу.

– Перад тым, як Ісуса Хрыста ўкрыжавалі, за тыдзень да Вялікадня, ён на восліку прыехаў у Ерусалім. Людзі сустракаючы яго, усцілалі дарогу сваёй вопраткай, клалі на зямлю пальмавыя галінкі. Так віталі ўсіх паважаных людзей – каралёў, імператараў. А Хрыста яны любілі і верылі яму, як свайму збаўцу, які мог накарміць тысячы людзей і вылечыць іх. Пальмамі засцілалі дарогу, таму што гэтае дрэва моцнае і даўгавечнае. Напрыклад, у старажытным Рыме лічылася, што пальма – сімвал перамогі жыцця над смерцю. У нас гэтыя дрэвы не растуць, таму мы асвячаем вярбу.

– Нічога сабе, адкуль ты столькі ведаеш?! – здзівіўся брат.

– Чытала ў кнізе. Дык я ж старэйшая за цябе на тры гады, таму і павінна больш ведаць, – ганарліва задраўшы носік, усміхнулася дзяўчынка.

– Ай-ай-ай, вялікая! – перадражніў Янка, – тады можа яшчэ скажаш, чаму ў нас асвячаюць вярбу, а не бярозу ці рабіну?

– Таксама ведаю, – кінула галавой Марыська, – таму што вярба першай прачынаецца ад зімовага сну і сімвалізуе ўваскрэсенне мёртвых, абвяшчае, што наперадзе вясна, усё скаванае марозам ажыве, пакрыецца лісцем, упрыгожыцца кветкамі, адным словам – уваскрэсне. Зразумеў?

– Ну ты і разумная ў нас! – пасміхаўся брат.

Але сястрычка не зважала ўвагі на Янкавы жарты.

Неўзабаве з-за блакітных вясновых воблачкаў нясмела выглянула сонейка. Яно старалася прагрэць зямлю. На дварэ было ўтульна і святочна, ад гэтага дзецям рабілася светла і радасна.

– Цяпер трэба дапамагчы бабулі, – падышоў да ўнукаў дзед.

Марыська і Янка падаліся ў хату. У печы весела патрэсквалі дровы. Дзеці працягнулі ручкі да агню і грэліся, ім вельмі падабалася, калі бабуля паліла печ. Тады ў хаце станавілася па-вясковому ўтульна і цёпла.

Бабуля пачала замешваць цеста на кулічы, і ад яго разносіўся па хаце салодкі водар.

– О, бабулечка, як апетытна пахне! – усклікнула Марыська.
– Гэта я ў рошчыну паклала ваніліну, – сказала бабуля Люда.
– Ура! Будзем пячы кулічы! – запляскалі ў далоні дзеці, – мы так гэта чакалі!
Жанчына зірнула на ўнукаў і моўчкі ўсміхнулася.
– А чаму на Вялікдзень пякуць кулічы? – спытаў Янка.
– Пасля ўваскрашэння Хрыстос наведваў апосталаў, калі тыя елі, – пачала расказваць бабуля Люда.

– А хто такія апосталы? – дапытваўся ўнук.
Гэта вучні Хрыста, – адказала Марыська і ўсміхнулася.
– Дык вось, калі Ісус наведваў апосталаў, яны пачалі пакідаць для яго месца пасярэдзіне стала і класці кусочак хлеба, – працягвала расказваць бабуля, – а мы, як напамін пра гэта, выпякаем кулічы. У цеста трэба класці шмат яек, масла, можна мак, арэхі, разынкі. Каб печыва было здобным, а наверху абавязкова павінен быць крыжык. У храме на спецыяльны столік таксама кладзецца хлеб. Па-грэчаску ён называецца артос. Яго раздаюць вернікам, як святыню, пасля пасхальнай службы.

– А чаму куліч пякуць круглым і высокім? – зноў цікавіўся хлопчык.
– Янка, ты ў нас сёння “чамучка”, – усміхнулася Марыська, – усё пра нешта пытаешся.
– Але і табе цікава, ты ж таксама не ўсё ведаеш, – зірнуў з-пад ілба брацік.
– Не спрачайцеся, – прыпыніла ўнукаў бабуля, – пячы кулічы трэба са спакойным сэрцам, добрымі светлымі думкамі, размаўляць з Богам. Я вам раскажу, чаму іх круглымі пякуць. Цела Ісуса пасля смерці было закручана ў пакрывала, якое называецца плашчаніцай. Яна была круглай формы. Яшчэ на вялікодным стале павінны быць кулічы таму, што яны сімвалізуюць пачатак новага шляху, адраджэнне, а галоўнае – перамогу жыцця над смерцю.

Бабуля старанна вымешвала рукамі цеста, клала туды мак і разынкі. Унукі мітусіліся каля яе. Яны, крадучыся, адшчыквалі цеста і елі.

– Глядзіце каб потым кепска не сталася, – заўважыла бабуля.
– А можна я свой кулічык зраблю? – спытала Марыська.
– Можна.

Дзяўчынка ўзяла кусочак цеста, далонькам скачала круглы піражок, паклала ў формачку і паставіла на печ, каб падыходзіў.

Хутка дзеці з бабуляй сфармавалі ўсе кулічы.
– А цяпер зрабіце крыжыкі наверх, – сказала жанчына.
– А можна мы яшчэ ўпрыгожым іх рознакаляровымі зорачкамі? – спытала ўнучка.

– Канешне, толькі, калі дастанем з печы, – дазволіла бабуля Люда.
Дзеці з задавальненнем качалі тоненькія палосачкі з цеста, фармавалі крыжыкі і клалі на кулічы. Янка аж язычок прыкусваў ад захаплення, а Марыська не забыла зрабіць крыжык і на свой маленькі кулічык.

У печы ўжо выпалілася, і яна дыхала гарачынёй. Пасля таго, як кулічы добра падышлі, бабуля паставіла іх у печ. А Марыська і пра сваю булачку не забыла.

– Ну і гаспадынька ты ў мяне, – паглядзіла па галоўцы дзяўчынку бабуля, і закрыла заслонкай печ. – Цяпер будзем красіць яйкі, – зірнула яна на ўнукаў.
– Класна! – усклікнуў Янка і дзеці радасна пераглянуліся. Яны ж прывезлі з сабой вялікодныя наклейкі і рознакаляровыя фарбы.

– Бабуля, а чаму на Пасху красяць яйкі? – спытала ўнучка.
– З даўніх часоў людзі расказвалі, што першае вялікоднае яйка пасля ўваскрашэння Хрыста, Марыя Магдаліна прынесла рымскаму імператару Ціберыю і паведаміла, што Хрыстос уваскрэс! Імператар не паверыў жанчыне і незадаволена сказаў, што ніхто не можа ўваскрэснуць, так як і гэтае белае яйка не можа стаць чырвоным. Як толькі ён прамовіў апошняе слова, яйка пачырванела. З таго часу стала

традыцыйй фарбаваць яйкі ў чырвоны колер. Яшчэ ведала іншыя паданні, але пазабывала.

– Табе, напэўна, гэтае найбольш спадабалася, таму і запомнілася, – засмялася дзяўчынка.

– Можа і так, – пагадзілася бабуля, – а яшчэ чырвоны колер – гэта колер крыві.

– Вось як цікава. Атрымліваецца, што яйкі нельга красіць іншымі фарбамі і мы дарэмна іх прывезлі? – засмуцілася ўнучка.

– Тады і наклейкі нельга? – вытрашчыўся Янка.

– Нічога, асвячаць будзем чырвоныя яйкі, а рознакаляровымі – упрыгожым святочны стол, – супакоіла бабуля Люда.

Дзеці фантазіравалі над яйкамі, а з печы па хаце разносіўся апетытны водар кулічоў.

– М-м-мф-ф-ф-ф, – удыхнуў носікам Янка, – ад гэтага паху ў мяне ажно слінкі цякуць.

– І ў мяне, – аблізнула сястрычка.

– Ведаецца, што на Вялікдзень робяць яшчэ тварожную пасху, – сказала баба Люда. – У тварог кладуць мёд, смятану, курыныя яйкі, ванілін, цукаты, сушаную садавіну, арэшкі. Тварожную пасху робяць пірамідкай, толькі з плоскім верхам, на якім выпісваюцца літары «ХВ», яны азначаюць «Хрыстос Васкрос!». На баках павінны быць выявы крыжа, дзіды, кія, а таксама парасткаў і кветак. Яны сімвалізуюць пакуты і ўваскрэсенне Госпада нашага Ісуса Хрыста.

Нарэшце кулічы і яйкі былі гатовыя. Марыська і Янка паклалі іх у святочныя кошычкі, упрыгожаныя белымі пелярынкамі, зверху прыкрылі карункавамі сурвэткамі і панеслі ў храм.

Вялікдзень выдаўся цёплым і па-спраўднаму святочным. Абуджаныя пяшчотным сонейкам, весела шчабяталі сінічкі, скакалі па падворку вёрткія вераб'і, разліваліся на ўсю акругу звонкія песні шпакоў.

Апранутыя па-святочнаму Марыська і Янка сядзелі за сталом. Побач – мама і тата. На стале стаялі вялікодныя прысмакі. Тут жа красаваўся маленькі кулічык Марыські. Спярша частаваліся асвечанымі яйкамі, тварожнай пасхай.

Дзяўчынка ўзяла свой кулічык і падзяліла на ўсіх.

– Смачны атрымаўся, – пахваліла баба Люда.

Дзеці стукаліся яйкамі, спрабавалі, чыё мацнейшае. Аказалася, Марысьчына. Янка надзьмуў губкі і пазіраў з-пад ілба.

– Чаго надзьмуўся? – спытаў бацька.

– Марыйка моё яйка разбіла.

– Я ты другім бокам стукні, – параіў тата.

Хлопчык так і зрабіў. Цяпер трэснула яйка сястрычкі.

– Ага! Нічыя! – узрадаваўся малы.

– А гэта нічога не значыць, праўда? – абвяла ўсіх паглядам дзяўчынка.

– Так, гэтую забаву прыдумалі людзі. Некаторыя лічаць, што біццё яйкамі азначае вялікодныя пацалункі і прывітанні, – усміхнуўся дзед.

– Вось як! Гэтага мы яшчэ і не ведалі, праўда, Янка? – зірнула на брата Марыська.

– А цяпер, напэўна, усё будзем ведаць пра Вялікдзень, – усміхнуўся хлопчык і пацягнуў сястрычку за руку. – Пойдзем на двор!

І дзеці пабеглі на вуліцу, каб сустрэцца з сябрамі, павіншаваць іх са светлым Хрыстовым уваскрэсеннем, раздзяліць радасць светлага дня.

